

บทที่ 6

ยุทธศาสตร์ที่ 3: การเพิ่มประสิทธิภาพการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน

หลังจากภาวะฉุกเฉินจากสาธารณภัยได้บรรเทาลงหรือได้ผ่านพ้นไปแล้ว จะเข้าสู่การจัดการสาธารณภัยในระยะฟื้นฟู โดยใช้กระบวนการฟื้นฟูสภาพ (Rehabilitation) และซ่อมสร้าง (Reconstruction) ซึ่งเป็นการดำเนินการเพื่อปรับสภาพระบบสาธารณูปโภค การดำรงชีวิต และสภาวะวิถีความเป็นอยู่ของชุมชนที่ประสบภัย ให้กลับสู่สภาวะปกติ หรือพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิมตามความเหมาะสม โดยแบ่งระยะเวลาในการดำเนินการออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ 1) **ระยะสั้น** เป็นการดำเนินการต่อเนื่องจากการค้นหาและการบรรเทาหรือการช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉินได้ผ่านพ้นไปแล้ว เป็นการให้ความช่วยเหลือเพื่อยกระดับวิถีชีวิต และเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ที่ได้รับผลกระทบ รวมถึงการจัดมาตรการรักษาความปลอดภัยไม่ให้เกิดอันตรายหรือสาธารณภัยซ้ำซ้อนอีก การประเมินความเสียหายขั้นพื้นฐาน การจัดที่พักอาศัยชั่วคราว และการให้บริการสาธารณะ 2) **ระยะกลาง** เป็นการดำเนินการประสานและสนับสนุนชุมชนที่ประสบภัยให้อยู่ในพื้นที่ปลอดภัย ฟื้นฟูหรือสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตขึ้นใหม่ การฟื้นฟูเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสภาพจิตใจ ร่างกาย และสังคมของผู้ประสบภัย และ 3) **ระยะยาว** เป็นการดำเนินการต่อเนื่องจากระยะกลาง เช่น การซ่อมสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งอาจจะใช้ระยะเวลาในการดำเนินการยาวนาน นับจากเกิดสาธารณภัยไปจนกว่าสถานการณ์จะกลับเข้าสู่สภาวะปกติ และดีกว่าหรือปลอดภัยกว่าเดิม

6.1 แนวคิดในการฟื้นฟู

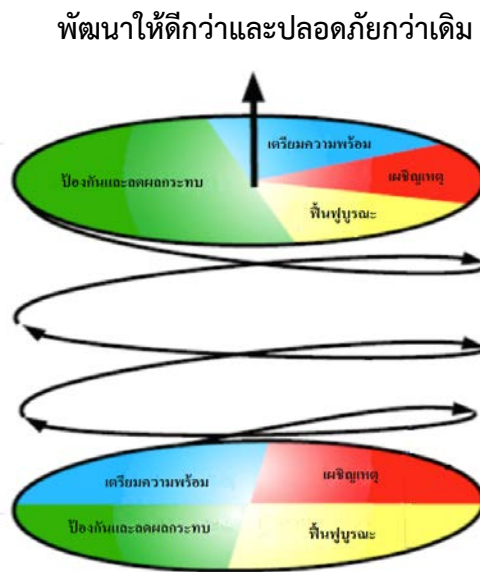
6.1.1 แนวคิดการพัฒนาให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม (Build Back Better and Safer)

การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยที่เป็นมาตรฐานได้นำเสนอแนวคิด “การพัฒนาให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม (Build Back Better and Safer)” มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินมาตรการต่าง ๆ ในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย โดยให้ความสำคัญกับการลดความเสี่ยงเดิมที่มีอยู่และป้องกันความเสี่ยงใหม่ไม่ให้เกิดขึ้น เพื่อมุ่งสู่การเป็นชุมชนหรือสังคมที่มีความพร้อมรับและฟื้นกลับเร็วต่อสาธารณภัยอย่างยั่งยืน (Resilience)

แนวคิดการพัฒนาให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิมมีกรอบแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้สำหรับการดำเนินมาตรการต่าง ๆ ทางด้านการฟื้นฟู ได้แก่ 1) การช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เพื่อให้การดำรงชีวิตกลับเข้าสู่สภาวะปกติ โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพิงความช่วยเหลือจากภายนอกแต่เพียงอย่างเดียว 2) ผู้ประสบภัยมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ เพื่อให้เกิดการยอมรับและมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ที่จะดำเนินการ 3) การพิจารณาประเด็นความเสี่ยงจากสาธารณภัยในการดำเนินการฟื้นคืนสภาพและการสร้างใหม่เสมอ โดยมุ่งเน้นการลดความเสี่ยงเดิมที่มีอยู่และป้องกันความเสี่ยงใหม่ไม่ให้เกิดขึ้น 4) การดำเนินการซ่อมสร้างให้เร็วขึ้นเท่าที่สามารถทำได้เพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดตามมา โดยเฉพาะทางด้านดำรงชีวิต (Building Back Faster) 5) การสร้างใหม่ให้มีความมั่นคงแข็งแรงกว่าเดิม (Building Back Stronger) เพื่อให้สามารถทนต่อสาธารณภัยในอนาคตได้ยาวนานขึ้น 6) การให้ความสำคัญกับการซ่อมสร้างแก่กลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสได้รับผลกระทบจากสาธารณภัยมากที่สุด (Building Back Inclusively) และ 7) การปรับวิถีชีวิตที่ไม่คุ้นเคยให้เป็นสิ่งปรกติใหม่ (New Normal) ในการรับมือสาธารณภัยรูปแบบใหม่

ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งนี้ หากรัฐสามารถดำเนินการฟื้นฟูได้ตามแนวทางดังกล่าวแล้ว จะส่งผลต่อการใช้งบประมาณในการลงทุนด้านการฟื้นฟูที่มีประสิทธิภาพและคุ้มค่าอย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตาม การฟื้นฟูที่ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม โดยเฉพาะในกระบวนการฟื้นฟูสภาพและการซ่อมสร้างเป็นการดำเนินการที่ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการยาวนาน และมักจะถูกกำหนดไว้เป็นส่วนหนึ่งในแผนพัฒนาประเทศ ซึ่งถือเป็นมาตรการทางด้านการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยที่รัฐจะต้องให้ความสำคัญในการดำเนินการเป็นลำดับต้น ๆ เพื่อสร้างความพร้อมรับและฟื้นกลับเร็วให้แก่ประเทศ ดังแผนภาพที่ 6-1

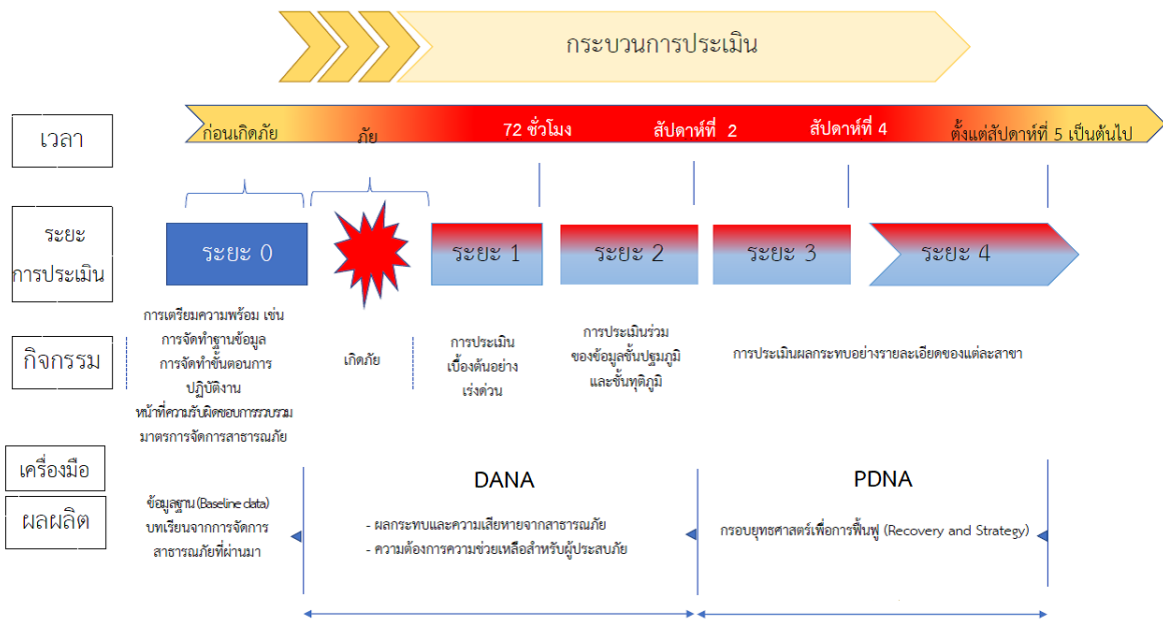

แผนภาพที่ 6-1 วงจรการจัดการสาธารณภัยสู่การพัฒนาให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม

6.1.2 เครื่องมือในการขับเคลื่อนการพัฒนาให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม

การประเมินเป็นกิจกรรมสำคัญที่กำหนดไว้ในการปฏิบัติงานด้านการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม เพื่อให้ได้ข้อมูลความต้องการความช่วยเหลือของผู้ประสบภัยที่สามารถนำมาวิเคราะห์ประมวลผลและนำไปประกอบในการดำเนินมาตรการความช่วยเหลือต่าง ๆ ตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยกระบวนการประเมินตามหลักสากล แบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ **1) ก่อนเกิดภัย** หรือระยะ 0 ในช่วงนี้จะเป็นการเตรียมพร้อมการประเมินและการวางแผนในการรวบรวมข้อมูลก่อนเกิดภัย **2) หลังเกิดภัย** ประกอบด้วยระยะที่ 1 – ระยะที่ 4 โดยในระยะที่ 1 เป็นการประเมินเพื่อวิเคราะห์ผลกระทบเบื้องต้น (Initial Assessment) ภายใน 3 วันแรก โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิเป็นส่วนใหญ่ **ระยะที่ 2** เป็นการประเมินอย่างรวดเร็ว (Rapid Assessment) ต่อจากระยะที่ 1 เรื่อยไปประมาณ 2 สัปดาห์ เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบและดำเนินการให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์อย่างเร่งด่วน ซึ่งในระยะที่ 1 - ระยะที่ 2 นี้ จะใช้แนวทางการประเมินความเสียหายและความต้องการความช่วยเหลือ (Damage and Need Assessment : DANA) เป็นเครื่องมือในการประเมิน ทั้งนี้ จะมีการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิเพิ่มเติมโดยการสำรวจภาคสนาม หลังจากนั้น **ในระยะที่ 3 – ระยะที่ 4** เป็นการประเมินแบบเชิงลึก (In-depth Assessment) ต่อเนื่องมาจากระยะที่ 2 ในรายละเอียดของแต่ละสาขาหรือภาคส่วนที่ได้รับผลกระทบ เพื่อนำข้อมูลการประเมินที่ได้ไปสู่กระบวนการวางแผนฟื้นฟูต่อไป โดยจะใช้

แนวทางการประเมินความต้องการหลังเกิดสาธารณภัย (Post Disaster Need Assessment : PDNA) เป็นเครื่องมือในการประเมิน ดังแสดงในแผนภาพที่ 6-2

ดัดแปลงจาก : UNDAC Field Handbook. (2013). 6th Edition.

แผนภาพที่ 6-2 กระบวนการประเมินเพื่อการปฏิบัติงานด้านการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม

6.2 เป้าประสงค์

6.2.1 เพื่อฟื้นฟูให้ผู้ประสบภัยได้รับการส่งเคราะห์ช่วยเหลืออย่างรวดเร็ว ทัวถึง ต่อเนื่อง เป็นธรรม สอดรับกับความจำเป็นในการให้ความช่วยเหลือ และสามารถกลับไปดำรงชีวิตได้ตามปกติ

6.2.2 เพื่อให้พื้นที่ประสบภัยได้รับการฟื้นฟูให้กลับคืนสู่สภาวะปกติหรือให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม

6.3 กลยุทธ์การเพิ่มประสิทธิภาพการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระบบการประเมินความต้องการหลังเกิดสาธารณภัย (Post Disaster Needs Assessment : PDNA)

การประเมินความต้องการหลังเกิดสาธารณภัย (Post-Disaster Needs Assessment : PDNA) เป็นเครื่องมือที่เก็บรวบรวมข้อมูลในรายละเอียดของแต่ละภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปวิเคราะห์ ประมวลผล และวางแผนในการดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อฟื้นฟูอย่างยั่งยืนตามความจำเป็น โดยใช้ข้อมูลความเสียหาย ความสูญเสีย ผลกระทบ และความต้องการในการฟื้นฟู

(1) **แนวทางปฏิบัติในการจัดทำมาตรฐานแบบประเมินความต้องการหลังเกิดสาธารณภัย (PDNA)** เพื่อใช้เป็นกรอบการประเมินความต้องการ ของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(1.1) **การจัดทำข้อมูลฐาน (Baseline Data & Information)** เป็นข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น สำหรับการประมาณการมูลค่าความเสียหาย ความสูญเสีย และผลกระทบอื่น ๆ เช่น ข้อมูลสถานการณ์ โดยทั่วไปของพื้นที่ประสบสาธารณภัย เป็นต้น

(1.2) การประเมินความเสียหายและความสูญเสีย (Damage and Loss Assessment : DALA) เป็นการวิเคราะห์ผลกระทบจากสาธารณภัยในทันที (Disaster Effects) ประกอบด้วย ความเสียหาย (Damage) ทางด้านกายภาพของสาธารณูปโภคและทรัพย์สินต่าง ๆ โดยจะประมาณการเป็นมูลค่าของการซ่อมแซมบางส่วนและทั้งหมด และ ความสูญเสีย (Loss) เป็นความเสียหายเชิงมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยประมาณการเป็นมูลค่าจากการสูญเสียรายได้ ต้นทุนการผลิต และค่าใช้จ่ายที่ไม่คาดคิดว่าจะเกิด

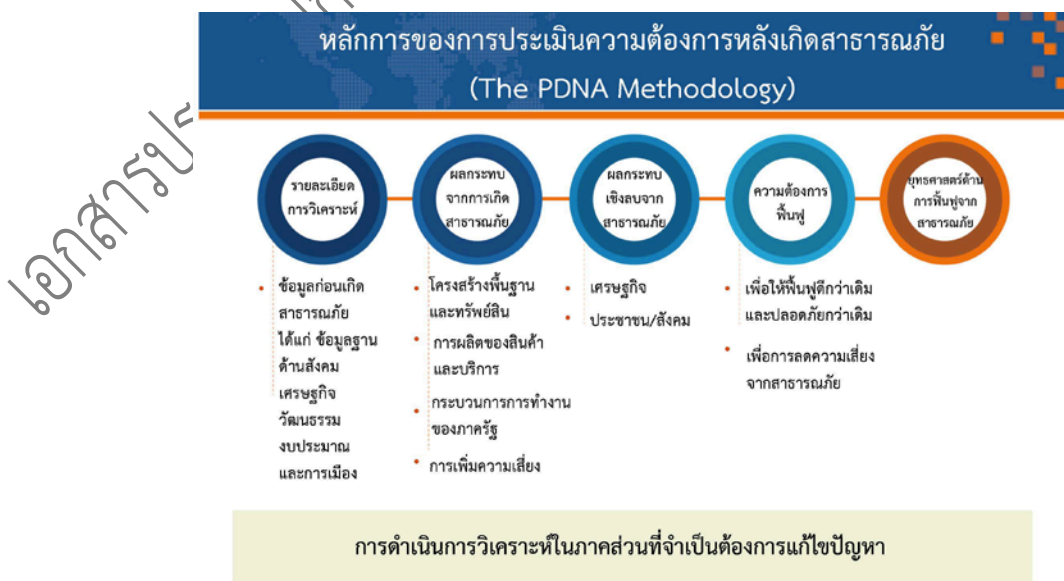
(1.3) การประเมินผลกระทบที่ตามมา (Impacts) เป็นการประเมินทางด้านเศรษฐกิจมหภาค สังคม มิติชายหญิง การกำกับดูแลของภาครัฐ สิ่งแวดล้อม และการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย เช่น ความสูญเสียต่อการประกอบอาชีพทำให้เกิดภาวะความยากจนและทำให้เกิดการอพยพย้ายถิ่น เป็นต้น

(1.4) การประเมินความต้องการในการฟื้นฟู (Needs Assessment) เป็นการพิจารณาความต้องการด้านการฟื้นฟูของแต่ละภาคส่วน (Recovery Needs) ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมถึงความต้องการของประชาชนและชุมชน โดยลำดับความสำคัญของโครงการต่าง ๆ และกำหนดงบประมาณ ที่จะดำเนินการฟื้นฟู เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าต่อการลงทุนในการฟื้นฟูแต่ละภาคส่วนอย่างแท้จริง

(1.5) การจัดทำยุทธศาสตร์และกรอบการฟื้นฟู โดยนำผลการประเมินความต้องการในการฟื้นฟูมากำหนดยุทธศาสตร์ และจัดสรรงบประมาณสนับสนุน ของแต่ละภาคส่วนได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพตามแนวคิดการพัฒนาให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิมเพื่อบูมสู่การพร้อมรับและฟื้นกลับเร็วของประเทศ โดยในภาคส่วนต่าง ๆ มีหน่วยงานรับผิดชอบตามหลักการประเมินความต้องการหลังเกิดสาธารณภัยขององค์การสหประชาชาติอย่างน้อยได้แก่

- (1.5.1) ภาคสังคม โดยมีกระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ พม. วช.
- (1.5.2) ภาคสาธารณูปโภค โดยมีกระทรวงมหาดไทย ร่วมกับ พง. คค. ดศ. สช. กษ.
- (1.5.3) ภาคการผลิต โดยมีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมกับ ทท. พณ.
- (1.5.4) ภาคเศรษฐกิจมหภาค โดยมีกระทรวงการคลัง ร่วมกับ พณ.
- (1.5.5) ภาคการพัฒนาสังคมและมนุษย์ โดยมีกระทรวงพม. ร่วมกับ สศช. สสช.
- (1.5.6) ภาคการเงิน โดยมีกระทรวงการคลัง ร่วมกับธนาคารแห่งประเทศไทย
- (1.5.7) ประเด็นคาบเกี่ยวกับภาคส่วนอื่น ๆ โดยมีกระทรวงมหาดไทย ร่วมกับ ทส.

สำนักงาน ก.พ.ร.

แผนภาพที่ 6-3 หลักการของการประเมินความต้องการหลังเกิดสาธารณภัย

(2) แนวทางปฏิบัติในการจัดตั้งระบบและกลไกในการประเมินความต้องการหลังเกิดสาธารณภัย (PDNA) ให้ครบถ้วน และกอบป.จ. จัดให้มีทีมประเมิน PDNA ในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประเมินตามข้อ (1.5) โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติ (SOP) และคู่มือเพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติการประเมินความต้องการหลังเกิดสาธารณภัยแบบบูรณาการที่มีประสิทธิภาพ

หน่วยงานรับผิดชอบ

1) หน่วยงานหลัก : มท., สธ., พม., กค., ทส., กษ., สศช.

2) หน่วยงานสนับสนุน : ทุกหน่วยงานและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาแนวทางการบริหารจัดการด้านการฟื้นฟู

การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการด้านการฟื้นฟู โดยนำผลการประเมินมาใช้เพื่อให้ผู้ประสบภัยในพื้นที่ สามารถดำรงชีวิตใหม่ เกิดการฟื้นฟูเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม มีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

(1) แนวทางปฏิบัติในการฟื้นฟูสุขภาพของผู้ประสบภัย ได้แก่ การฟื้นฟูสภาพทางกายของผู้ประสบภัย (การตรวจรักษา ป้องกัน ควบคุมโรค และการฟื้นฟูความแข็งแรงทางร่างกาย) และการฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้ประสบภัย โดยให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานหลัก ในการจัดทำแผนปฏิบัติการ และกำหนดแนวทางการปฏิบัติ ร่วมกับส่วนราชการ หน่วยงาน และภาคประชาสังคม

(2) แนวทางปฏิบัติในการฟื้นฟูสภาพทางสังคม ได้แก่ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และคำปรึกษาต่าง ๆ การรับแจ้งเหตุและประสานการช่วยเหลือ การฟื้นฟูอาชีพ การช่วยเหลือด้านการเสริมศักยภาพประชาชนและชุมชน การโยกย้ายและการตั้งถิ่นฐานของผู้ประสบภัย การทำให้ประชาชนหรือผู้ประสบภัยสามารถกลับมาประกอบอาชีพ และดำเนินชีวิตได้อย่างปกติ โดยให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยงานหลัก ในการจัดทำแผนปฏิบัติการและกำหนดแนวทางการปฏิบัติ ร่วมกับส่วนราชการ หน่วยงาน และภาคประชาสังคม

(3) แนวทางปฏิบัติในการฟื้นฟูและเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือทางการเงินที่จำเป็น การกำหนดแนวทางปฏิบัติด้านการเงินการคลังที่เหมาะสมเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ประสบภัยสามารถกลับมามีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เช่น เงินให้เปล่า เงินอุดหนุน เงินสมทบ เงินชดเชย การผ่อนผันด้านการเงินการพักชำระหนี้ การช่วยเหลือด้านการกู้ยืม หรือการลดหย่อนภาษี/ ดอกเบี้ย การจัดตั้งกองทุนพิเศษเพื่อการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย รวมถึงเงินทุนในด้านต่างๆ เช่น การฟื้นฟูอาชีพแก่ผู้ประสบภัย การฟื้นฟูภาคการเกษตร กองทุนเงินกู้ยืม เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อส่งเสริมการลงทุนประกอบอาชีพ เงินแก้ไขปัญหาด้านสาธารณสุขฉุกเฉินในระยะสั้น เป็นต้น โดยให้กระทรวงการคลัง เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำแผนปฏิบัติการและกำหนดแนวทางปฏิบัติด้านเศรษฐกิจ การเงินการคลัง ร่วมกับส่วนราชการ หน่วยงาน และภาคประชาสังคม

(4) แนวทางปฏิบัติในการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ได้แก่ การกำหนดแนวทางการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนและแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติ รวมทั้งพื้นที่ชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัย โดยให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานหลัก ในการจัดทำแผนปฏิบัติการและกำหนดแนวทางการปฏิบัติ ร่วมกับส่วนราชการ หน่วยงาน และภาคประชาสังคม

หน่วยงานรับผิดชอบ

- 1) หน่วยงานหลัก : สธ., พม., กค., ทส.
- 2) หน่วยงานสนับสนุน : มท., กอ.รมน., กก., กษ., คค., ดศ., สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, อก. พณ., ยธ., ภาคประชาสังคม และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

กลยุทธ์ที่ 3 เสริมสร้างแนวทางการฟื้นฟูให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม (Build Back Better and Safer)

การฟื้นฟูให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม (Build Back Better and Safer) เป็นการนำมาตรการด้านการฟื้นฟู ฟื้นฟูสภาพ และซ่อมสร้าง เพื่อวางแผนในการลดความเสี่ยงที่มีอยู่เดิมและป้องกันไม่ให้ความเสี่ยงใหม่เกิดขึ้น และการปรับวิถีชีวิตที่ไม่คุ้นเคยให้เป็นสิ่งปกติใหม่ (New Normal) รวมถึงการนำผลการศึกษา วิจัย นวัตกรรม และเทคโนโลยี มาใช้สนับสนุนในการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน ดังนี้

(1) แนวทางปฏิบัติในการวางแผน สนับสนุนการฟื้นฟู และการพัฒนาศักยภาพชุมชน

ให้วางแผนและดำเนินกิจกรรมฟื้นฟูอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อให้มีความพร้อมรับมือและฟื้นกลับอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นการดำเนินงานฟื้นฟูที่ต่อเนื่องจากการบรรเทาภัยที่เกิดขึ้น โดยให้จัดเวทีประชุมหารือเพื่อบูรณาการกระบวนการวางแผนการฟื้นฟูให้มีสาระสำคัญ เช่น ขอบเขต ลักษณะสำคัญของผลกระทบจากภัย การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการในการวางแผนการฟื้นฟู การระบุ และติดตามการแก้ไขความขัดแย้ง และการลดความแตกต่าง รวมถึงการประยุกต์ใช้หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน ในการวางแผน และการกำหนดการประสานความต้องการที่ยังไม่ได้รับการช่วยเหลือ

(2) แนวทางปฏิบัติในการวางแผนและสนับสนุนการฟื้นฟูบริการด้านสุขภาพและการบริการสังคม

ให้เสริมสร้างความพร้อมที่จะรับมือ ในการฟื้นกลับสู่สภาวะปกติได้อย่างรวดเร็วของท้องถิ่น ในการบริการด้านสุขภาพ และการบริการด้านสังคมของบุคคล เพศสภาพ และชุมชนที่ประสบภัย ครอบคลุมถึงการสาธารณสุข สุขภาพจิต และการบริการทางการแพทย์ โดยพิจารณาความล่อแหลม ความเปราะบางด้านสังคม เช่น ผู้พิการ สตรี เด็ก คนชรา ผู้ป่วย เป็นต้น เพื่อให้มีโอกาสเข้าถึงการบริการด้านสุขภาพและการบริการ

(3) แนวทางปฏิบัติในการวางแผนและสนับสนุนการฟื้นฟูที่อยู่อาศัย

ให้มีการบูรณะ ซ่อมสร้าง และพัฒนาที่อยู่อาศัยถาวร ให้มีความต้านทานต่อสาธารณภัย เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาที่ตรงกับความต้องการและจำเป็นของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและสนับสนุนการฟื้นฟูที่อยู่อาศัย เพื่อลดความเสี่ยงที่มีอยู่เดิมและป้องกันไม่ให้ความเสี่ยงใหม่เกิดขึ้น

(4) แนวทางปฏิบัติในการวางแผนและสนับสนุนการฟื้นฟูระบบโครงสร้างพื้นฐาน

เพิ่มศักยภาพในการดำเนินงานฟื้นฟูระบบโครงสร้างพื้นฐานให้ลุล่วงเร็วขึ้น โดยพิจารณาหลักการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับหน่วยงานเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีความเชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมบริการ และประชาชนที่อยู่ในภาคส่วนโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ พลังงาน น้ำ เขื่อน การสื่อสาร ระบบการขนส่ง สาธารณูปโภค การสุขาภิบาล และระบบอื่น ๆ ที่สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงอาคาร สถานที่สำคัญ โดยให้พิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการฟื้นฟูซ่อมสร้างอย่างน้อยได้แก่ การวางผังเมือง การวางแผนใช้ประโยชน์ที่ดิน และการเลือกใช้สิ่งก่อสร้างตามมาตรฐานที่กำหนด

**(5) แนวทางปฏิบัติในการวางแผนและสนับสนุนการฟื้นฟูทรัพยากรทางธรรมชาติ
สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม**

ให้มีแนวทางในการปกป้องและฟื้นฟูทรัพยากรทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม
อย่างเหมาะสมและจำเป็น เพื่อสงวน อนุรักษ์ บูรณะ และปฏิสังขรณ์ให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิมตามที่พื้นที่
ประสพภัยร้องขอการสนับสนุน โดยให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในทุกระดับ รวมถึงหน่วยงานเครือข่าย
ทั้งภาครัฐและเอกชนให้การสนับสนุนตามแผนงานและภารกิจที่กำหนดวิธีการที่จะใช้ทรัพยากรและสมรรถนะ
เพื่อตอบสนองได้ตรงตามความต้องการของพื้นที่

(6) แนวทางปฏิบัติในการวางแผนและสนับสนุนการฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจ

ส่งเสริมและสนับสนุนการพลิกฟื้นระบบเศรษฐกิจ (รวมถึงด้านเกษตรกรรม) คืนสู่สถานะ
ที่มั่นคง และพัฒนาโอกาสทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งยั่งยืน และสามารถอยู่รอดใน
เชิงเศรษฐกิจได้ ทั้งนี้ สาธารณภัยไม่เพียงแต่สร้างความเสียหายต่อทรัพย์สินเท่านั้น แต่ยังเกิดความเสียหาย
ให้กับตลาดสินค้าและบริการทั้งหมดอีกด้วย ดังนั้น ความรวดเร็วและประสิทธิภาพในการพลิกฟื้นชุมชนให้
สามารถพึ่งพาตนเอง และมีความสามารถในการอยู่รอดขึ้นอยู่กับการปรับตัวอย่างรวดเร็วให้เข้ากับสภาวะ
ตลาดที่เปลี่ยนแปลง การเปิดดำเนินธุรกิจต่อเนื่อง และ/หรือการสร้างธุรกิจใหม่ การดำเนินธุรกิจทำให้มีการจ้าง
คนงาน การจัดหาบริการให้ตอบสนองความต้องการของชุมชน รวมถึงการสร้างรายได้อีกครั้ง ซึ่งเป็น
การช่วยเหลือชุมชน รวมถึงการสนับสนุนทางการเงินในการฟื้นฟูด้านอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นต่อการเสริมสร้าง
ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ การดึงดูดการลงทุนจากภายนอก และบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน
เป็นประเด็นสำคัญที่ไม่อาจมองข้ามได้ในฐานะที่เป็นรากฐานที่สำคัญสำหรับการฟื้นฟูเศรษฐกิจของชุมชน

หน่วยงานรับผิดชอบ

- 1) **หน่วยงานหลัก** : มท., สธ., พม., กค., ทส., กอ.รมน., กก., กษ., คค., ดศ., สำนักงาน
พระพุทธศาสนาแห่งชาติ, อก.
- 2) **หน่วยงานสนับสนุน** : พณ., ยธ., องค์กรสาธารณกุศล, มูลนิธิ, ภาคเอกชน, ทุกหน่วยงาน
และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง